	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 1 от 9 стр.

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“

ОДОБРЯВАМ:
 Декан на ФОЗ
 (Проф. д-р С. Янкуловска, д.м.н.)

ВЛИЗА В СИЛА
 ОТ УЧЕБНАТА 2020/2021 Г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

„ОСНОВИ НА УПРАВЛЕНИЕТО В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО“

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН
„БАКАЛАВЪР“

СПЕЦИАЛНОСТ:
„УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ“

ЗАДОЧНО ОБУЧЕНИЕ

ПЛЕВЕН
2020 г.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 2 от 9 стр.

По единни държавни изисквания - задължителна

По учебен план на МУ - Плевен - задължителна

Учебен семестър: Първи

Хорариум: 45 часа: 30 часа лекции, 15 часа учебно-практически занятия

Брой кредити: 10

Преподаватели:

- Доц. Макрета Драганова, дм, Магистър по педагогика, Магистър по здравен мениджмънт, Доктор по социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията. Ректорат 2, ст. 319 тел. 064 884-197
- Ас. Милена Сълева, Магистър по Управление на здравните грижи, Ректорат 2, ет.1

1. АНОТАЦИЯ:

Управленският професионализъм има решаваща роля за ефективното функциониране на съвременните здравни системи. Неговото значение съществено нарасна в процеса на кардиналната здравна реформа в нашата страна.

Целта на обучението по дисциплината е Бъдещите бакалаври по управление на здравните грижи следва да притежават базови знания и умения за вземането на адекватни управленски решения въз основа на компетентни виждания. Дисциплината „Основи на управлението в здравеопазването“ обхваща базовите познания по отношение на развитието на мениджмънта като наука и основните мениджърски умения.

Основно място в настоящата учебна програма е отделено на въпросите на взаимовръзката между здравна политика и здравен мениджмънт, нивата на управление, функциите на мениджмънта, управлението на ресурсите, стилът на лидерство и мениджмънт и специфичните особености на мениджмънта на организационната промяна. Специално внимание е отделено на същността, структурата и развитието на управленския екип и участващите в него управленски типове.

Основни задачи на дисциплината са:

1. Обучаващите се следва да формират адекватни управленски виждания и подход за оценка и решаване на многообразните нестандартни проблеми в различните нива на управлението.
2. По този начин те ще бъдат готови да участват пълноценно в общото повишаване на управленската култура в нашето здравеопазване в условията на реализиращата се реформа.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Студентите следва **да придобият нови знания за:**

- Организацията като система. Определяне на вътрешната и външната среда на организацията;
- Същност на основни мениджърски понятия. Представянето на информацията на различните нива на използване в компютрите и единиците за нейното измерване;
- Развитието на мениджмънта като наука. Класическа и поведенческа школа;
- Основни управленски функции – планиране, организиране, координиране, мотивиране на персонала, оценка и контрол;

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 3 от 9 стр.

След изпълнение на предвидените по програмата упражнения и изпълнение на практическите задачи обучаемите следва **да изградят нови способности и умения:**

- Да разграничават елементите от вътрешната среда за организацията;
- Комуникативни умения в мениджърската практика;
- За анализ на управленски проблеми и избор на адекватни решения;

3. ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции;
- Учебно-практически занятия;
- Самостоятелна подготовка;
- Консултации.

4. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекционно изложение;
- Практическо упражнение;
- Беседа;
- Дискусия;
- Изпълнение на самостоятелни и групови практически задачи;
- Решаване на учебни задачи по задание;
- Работа с книга, учебник или друга помощна литература;
- Самостоятелна подготовка;
- Писмено тестово изпитване;

5. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ МАТЕРИАЛ

Табл. 1.

№	ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА НА ЛЕКЦИИТЕ ПО „УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ” ВТОРИ СЕМЕСТЪР	Ча- сове
1.	Организацията като система. Вътрешна и външна среда на организацията.	2
2.	Основни понятия в мениджмънта. Управленски процес.	2
3.	Историческо развитие на мениджмънта. Класическа школа	2
4.	Историческо развитие на мениджмънта. Поведенческа школа	2
5.	Историческо развитие на мениджмънта. Съвременни теории.	2
6.	Управленски решения – същност, процес, видове управленски решения	2
7.	Планиране. Роля на целепологането в мениджмънта.	3
8.	Организиране. видове организационни структури.	3
9.	Ръководство на хората в организацията. Мотивация.	3
10.	Контролиране – същност, функции, средства за контрол.	3

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 4 от 9 стр.

11.	Социална отговорност и емоционална интелигентност в мениджмънта	3
12.	Мениджърският процес в здравеопазването	3
	ОБЩО ЗА ПЪРВИ СЕМЕСТЪР	30

Табл. 2.

№	ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА НА УЧЕБНО-ПРАКТИЧЕСКИТЕ ЗАНЯТИЯ ПО „ОСНОВИ НА УПРАВЛЕНИЕТО В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО” ПЪРВИ СЕМЕСТЪР	Ча- сове
1.	Външна и вътрешна среда на организациите. Преки и косвени фактори.	3
2.	SWOT анализ на лечебните заведения. Силни и слаби страни.	3
3.	Решаване на проблеми. Методи за решаване на проблеми.	3
4.	Организационна структура на лечебно заведение.	3
5.	Процесът на мотивация. Мотивационни теории. Нематериални стимули.	3
	ОБЩО ЗА ПЪРВИ СЕМЕСТЪР	15

6. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ И УПРАЖНЕНИЯТА ПО „ОСНОВИ НА УПРАВЛЕНИЕТО В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО”

6.1. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ:

ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ

1. Организацията като система. Вътрешна и външна среда на организацията. (2 ч.)

Дефинират се основни понятия като система, организация и техните основни характеристики. Анализира се връзката между мениджмънта и организацията с нейните специфики. Разглеждат се различни видове организации и се дискутират организациите в здравеопазването. Разглеждат се основните фактори, влияещи на организацията. Дават се примери за различните видове преки и косвени фактори. Акцентира се на значимостта на идентичността на всяка организация. Анализира се същността на мисията, стратегията, структурата на организацията. Определят се видовете ресурси за дадена организация. Значимостта на конкурентоспособността на организацията в условията на икономическа криза. Същност на SWOT – анализа и възможностите му за приложение. Мисия, философия и цели на здравната организация. Политики, процедури и правила като елементи на стратегическото и оперативното планиране

2. Основни понятия в областта на мениджмънта. Управленски процес (2 ч.)

Дискутират се понятията управление, мениджмънт, видове управление, функции на управлението и нива на мениджмънта. Търси се връзката между нивата на мениджмънт и мениджърските умения. Развитието на мениджмънта като практика и като наука. Дефинирани са етапите на управленския процес.

3. Историческо развитие на мениджмънта. Класическа школа (2 ч.)

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 5 от 9 стр.

Разглежда се произхода на мениджмънта и периодизацията в неговото развитие. Анализира се донаучния период в еволюцията на мениджмънта с представител Робърт Оуен. Представя се класическата школа на мениджмънта с нейните елементи – научен, административен и бюрократичен мениджмънт със съответните представители.

4. Историческо развитие на мениджмънта. Поведенчески теории (2 ч.)

Дискутират се предпоставките за развитие на бихейвиористката школа в мениджмънта. Представя се сравнителен анализ между класическата школа и поведенческата. Разглеждат се школата на човешките отношения с представители Мери Фолет и Елтън Мейо, организационното поведение и теориите „Х“ и „У“ на МакГрегър. В заключение се прави сравнителна оценка на трите подхода на управление.

5. Историческо развитие на мениджмънта. Съвременни теории (2 ч.)

Представят се основните моменти на Количествената управленска теория, Теория на системите, Ситуационна теория, Теория „Z“. Прави се сравнителен анализ на класическата, поведенческата и количествената теории. Разглежда се системната теория/подход в мениджмънта, както и ситуационната/вероятностна теории. Внимание се отделя и на теория „Z“, както и приложението и в Япония.

6. Управленски решения – същност, процес, видове управленски решения (2 ч.)

Определя се същността на управленските решения и тяхната значимост. Разглеждат се видовете управленски решения съобразно различни критерии. Разглеждат се етапите в процеса на вземане на решение. Разисква се същността на прилаганите методи за вземане на решение.

7. Планиране. Роля на целеполагането в мениджмънта. (3 ч.)

Същност на планирането, значение на планирането, елементи на планирането, поставяне на целите и определяне на приоритетите, разположение на целите във времето. Характеристики на планирането като динамичен организационен процес. Процесът на стратегическо планиране. Йерархия на планирането. Акцентира се на разликата между планирането като процес и плана като писмена форма на планиране.

8. Организиране – видове организационни структури. (3 ч.)

Разглежда се организирането като една от най-сложните функции в мениджмънта. Разграничават се понятията организиране и делегиране. Разглеждат се видовете пълномощия за делегирането на задачи. Представят се характеристики на организационните структури, предимства и недостатъци.

9. Ръководство на хората в организацията. Мотивация. (3 ч.)

Определя се какво представлява мотивацията. Обсъжда се значимостта на мотивацията в управленския процес. Представят се класически теории, свързани с мотивацията, механизмите на вътрешна и външна мотивация. Дискутират се възможностите, методи и средства за повишаване на мотивацията сред персонала.

10. Контролиране – същност, функции, методи и средства за контрол. (3 ч.)

Дефинира се понятието „контрол“ и значимостта му за оптимизиране на организацията. Разглежда се контрола като постоянен процес в управлението и неговите функции. Разгледани са системи за контрол, видове контрол и ефективни методи и средства за контрол, като се акцентира на професионалните компетенции на ръководителя при осъществяването му.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 6 от 9 стр.

11. Социална отговорност и емоционална интелигентност в мениджмънта (3 ч.)

Дискутира се същността на комуникационния процес и изключителната му значимост в мениджмънта, както и елементите на процеса. Търси се връзката между нивото на мениджмънт и вида на необходимата информация като се определят и източниците на информация. Ефективна и неефективна комуникация. Акцентира се на значимостта на социалната отговорност и емоционалната интелигентност за ефективна комуникация.

12. Мениджърският процес в здравеопазването (3ч.)

Разграничават се понятията здравна политика, здравна стратегия и здравен мениджмънт. Акцентира се на интегративния характер на здравния мениджмънт, спецификата му и трудностите. Дискутира се здравния мениджмънт като основен фактор при реализиране на реформи и промени.

6.2. ТЕЗИСИ НА УПЗ ПО „ОСНОВИ НА УПРАВЛЕНИЕТО В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО“

ТЕЗИСИ НА УЧЕБНО-ПРАКТИЧЕСКИ ЗАНЯТИЯ

1. Външна и вътрешна среда на организациите. Преки и косвени фактори (3ч.)

Дискутира се значението на факторите с пряко и непряко действие върху лечебното заведение от външната среда на организацията. Прави се упражнение за разграничаване на факторите. Разглеждат се примери за мисия и философия на организациите.

2. SWOT анализ на лечебните заведения. Силни и слаби страни. (3 ч.)

Прави се упражнение с определяне на силните и слабите страни на конкретна организация. Студентите решават учебна задача за разпределяне на предоставени фактори на SWOT анализ. Изготвяне на личен SWOT анализ.

3. Решаване на проблеми. Методи за решаване на проблеми. (3 ч.)

Анализира се основните видове решения според нивото на мениджмънт и в зависимост от проблемите, за които се отнасят. Разглеждат се решенията според степен на информираност. Изясняват се основни методи за вземане на решения. Прави се упражнение с конкретни казуси за решаване на проблем от студентите.

4. Организационна структура на лечебното заведение. (3 ч.)

Разглежда се класифицирането на организациите. Изясняват се видовете връзки, които се наблюдават в организациите. Дискутира се организационната структура на лечебните заведения. Студентите съставят схема на организационната структура на здравното заведение, в което работят и определят връзките между отделните структури и звена.

5. Процесът на мотивация. Мотивационни теории. (3 ч.)

Обсъжда се процесът на мотивация. Дискутират се организационните условия за удовлетворяване на потребностите според пирамидата на Маслоу. Разграничават се поддържащите и мотивиращите фактори според двуфакторната теория на Вруум. Изяснява се същността на процесуалната теория на Вруум. Студентите дават примери за нематериални стимули. Прави се тест мотивацията за успех на студентите.

7. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ:

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 7 от 9 стр.

Оценяване знанията на студентите се базира на предварително дефинирани критерии и се формира от **текущ и заключителен контрол** с критерии за **формиране на крайна оценка**. В методите за контрол, като критерии за оценка на знанията се имат предвид:

- Пълнота на усвояване на учебния материал;
- Усвоена терминология;
- Съобразителност при работа с тестови системи;
- Аналитични умения и способности;
- Умения за формиране на изводи и обобщения;

7.1. ТЕКУЩ КОНТРОЛ:

Текущият контрол се реализира по време на лекции и проявената учебна активност на студентите по време на практическите занятия. При 80% посещаемост на лекциите студентите могат да получат бонус 0.25, а при 90% и над 90% - бонус 0,5, който се прибавя при оформяне на крайната оценка по дисциплината.

Тази оценка няма принос при определяне на кредитната оценка и не участват при формиране на крайната оценка по учебната дисциплина.

7.2. ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН КОНТРОЛ:

Заключителният контрол предвижда провеждане на дидактически програмиран контрол в сесията за трети семестър. Изпитът се провежда по график, обявен от Учебен отдел при спазване реда и процедурите според Правилника на МУ – Плевен. Той се състои от електронен тест с 30 въпроса, компютърно генериран на случаен принцип от база данни 200 въпроса. Във всеки въпрос има само 1 верен отговор, независимо от броя на формулираните твърдения. Времето за решаване на теста е 60 минути.

Оформянето на изпитната оценка (ИО) е въз основа на оценките от писмения изпитен тест със стойност равна или по-голяма на Среден 3.00.

Оценката от писмения изпит се формира по разработена скала. Минимално изискуемо ниво за положителна оценка Среден 3.00 е 60%.

Скалата за последващи оценки се опира на постигнат процент верни отговори, както следва:

Ниво на успеваемост	Оценка
95 - 100 %	6.00
89 - 94 %	5.50
83 – 88 %	5.00
77 - 82 %	4.50
72 - 76 %	4.00
65 - 71 %	3.50
60 - 64 %	3.00
0 - 59 %	2.00

7.3. ФОРМИРАНЕ НА КРАЙНА ОЦЕНКА:

Оформянето на крайната оценка (ИО) е въз основа на оценката от изпитния тест. Тя е положителна, (по-голяма или равна на Среден 3) само ако оценката е положителна. и се определя от израза:

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 8 от 9 стр.

ИО = ИТ (бонус ,ако има основание за такъв)

Крайната оценка е по шестобалната система и се закръглява с точност до единица в полза на студента и се нанася в учебната документация.

8. СИСТЕМА ЗА НАБИРАНЕ НА КРЕДИТИ:

Общ брой кредити: **10**

Сумарната кредитна оценка се формира от:

- присъствие на лекции;
- присъствие и участие в учебно-практическите занятия;
- самостоятелна подготовка за практически занятия, колоквиуми, тестове и др.;
- задължително решаване на задачи;
- подготовка за решаване на задачи, чрез СДО;
- самостоятелна подготовка и полагане на семестриален изпит.

9. ИЗПИТЕН КОНСПЕКТ:

КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ

1. Организацията като система – същност и характеристики
2. Външна среда за организацията – преки и косвени фактори
3. Вътрешна среда за организацията – мисия, цели, стратегия, структура
4. Вътрешна среда за организацията – ресурси на организацията
5. SWOT – анализ – същност и приложение
6. Основни понятия в областта на мениджмънта – елементи на управлението, видове управление, видове организационни структури на управление
7. Основни понятия в областта на мениджмънта - нива на управление, основни функции и мениджърски умения
8. Историческо развитие на мениджмънта – класическа школа
9. Историческо развитие на мениджмънта – поведенческа школа
10. Управленски решения – същност, видове
11. Процесът на вземане на управленски решения, методи за вземане на решение
12. Планиране. Роля на целеполагането в мениджмънта
13. Организиране – видове организационни структури
14. Мотивиране – същност на мотивацията. Теории за мотивацията
15. Групова динамика. Формална и неформална група.
16. Контролиране – същност, функции
17. Контролът в съвременните организации. Методи и средства за контрол.
18. Стратегическият мениджмънт като процес
19. Социална отговорност и емоционална интелигентност в мениджмънта
20. Здравна политика, здравна стратегия, здравен мениджмънт

10. СПИСЪК НА ПРЕПОРЪЧВАНАТА ЛИТЕРАТУРА

10.1. ОСНОВНА

1. Веков Т., Основи на управлението в здравеопазването, изд. Медицински Университет – Плевен, Плевен, 2013 г., 170 стр.
2. Веков Т., Управление и икономика на здравеопазването и здравните реформи, изд. Български Кардиологичен Институт, София, 2010 г., 390 стр.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 9 от 9 стр.

3. Веков Т., Стратегия и управление на маркетинга, изд. Български Кардиологичен Институт, София 2011 г., 320 стр.
4. Веков Т., Здравната реформа в България: 1999-2009. Резултати, мнения и препоръки, изд. Сиела, София, 2009 г., 208 стр.
5. Иванов И., Основи на мениджмънта. Изд. Макрос, Пловдив, 2011, 380 стр.
6. Янкулов Я., Г. Забунов., Мениджмънт. Изд. Тилиа, София, 1997, 335 стр.

10.2. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА

1. Дени, Р. Печаливши комуникации. Софтпрес, София, 2006 г., стр. 143.
2. Донъли Д. Х. мл., Д. Л. Гибсън. Основи на мениджмънта. Издателство "Отворено общество", София, 1997, 663 стр.
3. Дракър, П. Мениджмънт: задачи, отговорности, практики. Класика Стил, София, 2003.
4. Дракър, П. Практика на мениджмънта. Класика Стил, София, 2001.
5. Дракър, П. Ефективното управление. Класика Стил, София, 2002.
6. Дракър, П. Ефективният ръководител. Класика Стил, София, 2002.
7. Карнеги, Д. Изкуството да говорим пред другите. София, 2011 г.
8. Коен, У. Новото изкуство на лидера. Класика Стил, София, 2001.
9. Лоундз, Л. Как да общуваме на работното място. Издателска къща «Хермес», 2020 г.
10. Макграт Д., М. Бейтс. Малка книга за големите теории в мениджмънта и как да ги използваме. Издателска къща «Хермес», 2019 г. ,
11. Шопов, Д, М. Атанасова: наръчник по Управление на човешките ресурси. Труд и право, София, 2002 г.

АВТОРИ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Доц. Макрета Драганова, дм
Ас. Милена Сълева